

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dávky nemocenského pojištění

Nemocenské nahrazuje mzdu (plat, příjem ze samostatné výdělečné činnosti) pojištěnci, který je uznán lékařem práce neschopným zejména pro nemoc, úraz, přijetí do ústavní péče ve zdravotnickém zařízení, komplexní (ze zdravotního pojištění plně hrazené) lázeňské péče aj. či je mu nařízena karanténa, a to po podpůrnou dobu, trvající nejdéle zásadně 1 rok.

Z nemocenského pojištění zaměstnanců (dle zákona č. [54/1956](#) Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, v platném znění, ve spojení se zákonem č. [88/1968](#) Sb., o prodloužení mateřské dovolené, o dávkách v mateřství..., v platném znění) se poskytují čtyři dávky:

- nemocenské,
- peněžitá pomoc v mateřství,
- pomoc při ošetřování člena rodiny,
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.

Z dobrovolného nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných (dle zákona č. [100/1988](#) Sb., o sociálním zabezpečení) se poskytují pouze první dvě dávky.

Nemocenské nahrazuje mzdu (plat, příjem ze samostatné výdělečné činnosti) pojištěnci, který je uznán lékařem práce neschopným zejména pro nemoc, úraz, přijetí do ústavní péče ve zdravotnickém zařízení, komplexní (ze zdravotního pojištění plně hrazené) lázeňské péče aj. či je mu nařízena karanténa, a to po podpůrnou dobu, trvající nejdéle zásadně 1 rok. Nemocenské činí po dobu prvních tří kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény 50 % denního vyměřovacího základu a od čtvrtého dne pak 69 % denního vyměřovacího základu.

Podpora při ošetřování člena rodiny náleží zaměstnanci (muži nebo ženě), který nemůže pracovat, poněvadž musí ošetřovat nemocného člena rodiny, tj. buď nemocné dítě mladší než 10 let nebo jiného nemocného člena rodiny, jestliže jeho zdravotní stav vyžaduje nezbytné ošetřování jinou osobou, popřípadě pečovat o zdravé dítě do 10 let ze stanovených důvodů, a to proto, že:

- dětské výchovné zařízení, v jehož péči dítě jinak je, nebo škola, do které chodí, byly uzavřeny z nařízení příslušných orgánů, nebo
- dítě nemůže být pro nařízenou karanténu v péči dětského výchovného zařízení nebo docházet do školy, nebo
- osoba, která jinak o dítě pečuje, onemocněla, nebo jí byla nařízena karanténa (karanténní opatření), a tak nemůže o dítě pečovat.

Podpora při ošetřování člena rodiny se poskytuje zaměstnanci nejvýše po dobu prvních 9 kalendářních dnů, pokud v nich potřeba ošetřování nebo péče trvá. Zaměstnanci, který má v trvalé péči aspoň jedno dítě ve věku do skončení povinné školní docházky a je jinak osamělý, se podpora poskytuje déle, nejvýše však po dobu prvních 16 kalendářních dnů.

Doba, po kterou se poskytuje peněžitá pomoc v mateřství, odpovídá 28 týdnům mateřské dovolené (pokud žena porodila zároveň dvě nebo více dětí, prodlužuje se podpůrnou dobu na 37 týdnů; stejně se prodlužuje tato doba pro ženu, jež porodila jedno dítě, pokud je neprovdaná, ovdovělá, rozvedená, osamělá a nežije-li s druhem). Nemocenská dávka náleží také ženě, která do své trvalé péče nahrazující mateřskou péči převzala dítě, jež jí bylo svěřeno rozhodnutím příslušného orgánu nebo dítě, jehož matka zemřela. Dávka se poskytuje rovněž svobodnému, ovdovělému, rozvedenému nebo z jiných vážných důvodů osamělému zaměstnanci, který nežije s družkou, jestliže pečuje o dítě na základě rozhodnutí příslušného orgánu nebo o dítě, jehož matka zemřela; jakož i muži, který pečuje o dítě, jestliže jeho manželce se neposkytuje peněžitá pomoc v mateřství a sama nemůže nebo nesmí podle lékařského posudku o dítě pečovat pro závažné dlouhodobé onemocnění.

Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství náleží zaměstnankyni, která konala práci, jež je

těhotným ženám zakázána nebo jež podle lékařského posudku ohrožuje její těhotenství, a je dočasně převedena na jinou práci, při níž dosahuje bez svého zavinění nižšího příjmu než na pozici dosavadní. Totéž platí pro matku do konce devátého měsíce po porodu. Touto sociální dávkou se vyrovnává rozdíl mezi mzdou, kterou měla zaměstnankyně před převedením na jinou práci, a mzdou, kterou má po tomto převedení. Nevyrovnává se ovšem pokles příjmu, k němuž došlo v důsledku toho, že žena začala pracovat na kratší pracovní úvazek. Příspěvek se stanoví jako rozdíl denního vyměřovacího základu zaměstnankyně zjištěného ke dni jejího převedení na jinou práci v souvislosti s těhotenstvím a mateřstvím a průměru jejích započitatelných příjmů připadajících na jeden kalendářní den v jednotlivých kalendářních měsících po tomto převedení. Dávka se vyplácí nejdéle do nástupu ženy na mateřskou dovolenou a po ukončení mateřské dovolené nejdéle do konce devátého měsíce po porodu.

Richard W. FETTER
právník

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc březen 2026](#)
- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)